

5. Učební osnovy

5.1 1. stupeň

Vzdělávací oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Oblast zahrnuje vyučovací předměty:

- Český jazyk a literatura
- Anglický jazyk
- Německý jazyk

Český jazyk a literatura

Charakteristika vyučovacího předmětu

Český jazyk a literatura má komplexní charakter, otevírá žákům svět vyjádřený verbálními prostředky a umožňuje jim komunikaci, vhodné vyjadřování a získávání poznatků ve všech dalších oblastech vzdělávání. Proto má tento předmět stěžejní postavení mezi ostatními předměty.

Vzdělávací obsah předmětu má komplexní charakter, jen z praktických důvodů dochází k jeho členění: Komunikační a slohová výchova, Jazyková výchova a Literární výchova. Ve výuce se vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná a překrývá.

Časové vymezení:

Český jazyk a literatura se vyučuje jako samostatný předmět:

1. ročník - 10 hodin týdně
2. ročník - 9 hodin týdně
3. ročník - 8 hodin týdně
4. ročník - 8 hodin týdně
5. ročník - 8 hodin týdně

Organizační vymezení: Výuka probíhá z hlavní části v kmenové třídě. Třídy jednotlivých ročníků mohou být děleny i např. v hodinách čtení dle výkonnosti na skupiny, které neodpovídají kmenové třídě.

Obsahové vymezení: Naplňování očekávaných výstupů vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura a příslušných tematických okruhů průřezových témat RVP pro základní vzdělání včetně začlenění a využití mezipředmětových vztahů.

Vzdělávací cíle:

- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního a kulturního bohatství
- pochopení jazyka jako nositele historického a kulturního vývoje národa a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství
- pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti

ZŠHM

- vnímání a postupné osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí
- samostatné získávání informací z různých zdrojů, zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a kultivovaný projev jako prostředek prosazení sebe sama
- individuální prožívání slovesného uměleckého díla, sdílení čtenářských zážitků, rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založeným na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

Formy a metody práce: podle charakteru učiva a stanoveného cíle

- frontální výuka spojována s praktickými cvičeními s použitím didaktických pomůcek
- práce ve skupinách
- kooperativní vyučování
- metoda vyprávění učitele
- metoda rozhovoru
- metoda práce s textem
- myšlenková mapa
- metoda pětilístek
- projektové vyučování
- skládkankové učení

Mezipředmětové vztahy: matematika, výtvarná výchova, tělesná výchova, prvouka, hudební výchova, pracovní činnosti, vlastivěda, anglický a německý jazyk

Zařazená průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj	• Rozvoj schopnosti poznání • Sebepoznání a sebepojetí • Kreativita
Sociální rozvoj	• Mezilidské vztahy • Komunikace
Morální rozvoj	• Řešení problémů a rozhodovací dovednosti • Hodnoty, postoje, praktická etika

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)

- Evropa a svět nás zajímá
- Jsme Evropané
- Objevujeme Evropu a svět
-

Multikulturní výchova (MKV)

- Kulturní difference
- Lidské vztahy
- Etnický původ

Environmentální výchova (ENV)

- Vztah člověka a prostředí

Mediální výchova (MEDV)

- Tematické okruhy receptivní činnosti: Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
- Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

- Tvorba mediálního sdělení
- Vnímání autora mediálních sdělení

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- rozvíjet u žáků dovednosti potřebné k osvojování učiva
- vést žáky k aplikaci naučených pravidel pravopisu a jejich vzájemnému propojování
- vést žáky k plánování a k organizaci vlastního učení
- vést žáky k systematickému vedení a ukládání informací
- předkládat žákům možnosti používání osvojených dovedností z jazykového vzdělávání v jiných oborech

Kompetence k řešení problémů

- vést žáky k tomu, aby uměli aplikovat pravidla mluvnických jevů
- vést žáky k tomu, aby uměli nalézt chyby v textu a odůvodnit správné řešení
- vést žáky k vyhledávání informací vhodných k řešení problémů

Kompetence komunikativní

- vést žáky k tomu, aby uměli vyjadřovat a formulovat své myšlenky a názory, vyjadřovali se výstižně a souvisle
- vést žáky k naslouchání druhých lidí, učit se jim porozumět, vhodně na ně reagovat
- pracovat s různými informačními a komunikačními prostředky
- pomocí literárního a gramatického učiva rozlišovat slovní zásobu dětí

Kompetence sociální a personální

- na drobných reálných scénkách můžeme demonstrovat vhodnost či nevhodnost chování v určitých situacích a učit děti nenásilnou formou základním normám společenského chování
- vést žáky k ohleduplnosti a úctě při jednání s druhými lidmi, přispívat k upevňování dobrých mezilidských vztahů
- umět požádat o pomoc a také ji poskytnout tomu, kdo ji potřebuje

Kompetence občanské

- vést žáky, aby byli schopni se vcítit do situací ostatních lidí
- vést žáky k lásce k literatuře, rozvíjet čtenářské dovednosti a na základě četby a dalších činností utvářet jejich čtenářský vkus a trvalý zájem o četbu
- naučit se chápat funkci televize, filmu, divadla a ostatních médií, naučit se orientovat v jejich nabídce z hlediska kvality a významu života

Kompetence pracovní

- vést žáky k dodržování hygienických pravidel pro čtení a psaní a k vlastní hygieně práce
- vést žáky k udržování pracovního místa

Kompetence digitální

- dáváme žákům prostor ke čtení elektronických textů s hlubším porozuměním, včetně porozumění významu obrazných symbolů (piktogramů)
- vedeme žáky ke zjištění, které čtenářské strategie jsou vhodné i pro digitální čtení, a k využívání grafických organizérů pro třídění a uspořádání informací
- učíme žáky využívání navigace v různých prostředích obrazovky (např. šipky, mapy stránek, nelineární navigace)
- klademe důraz na hodnocení důvěryhodnosti digitálních informací, které žáci vyhledávají, a na ověřování informací z více zdrojů

ZŠHM

- podporujeme žáky v získání dovedností a návyků spojených s psaním na dotykovém displeji a v orientaci v rozložení jednotlivých znaků, velkých a malých písmen, číslic a symbolů na klávesnici vedeme žáky k dodržování základních hygienických návyků při práci s digitálními technologiemi
- učíme žáky vybírat vhodné technologie s ohledem na zvolený formát sdělení (SMS, e-mail, chat) a pro sdílení výsledků samostatné nebo společné práce
- motivujeme žáky k tvorbě příběhů prostřednictvím digitálního storytellingu
- umožňujeme žákům využívání online slovníků (slovník spisovné češtiny, slovník cizích slov)
- vedeme žáky k odlišení vlastního a cizího obsahu, k vnímání problematiky autorství

Anglický jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové vymezení: Vyučovací předmět Anglický jazyk je vyučován ve třetím až devátém ročníku, na prvním stupni je časová dotace 3 hodiny týdně od 3. do 5. ročníku.

Organizační vymezení: Výuka probíhá ve skupinách (dle vyhláškou stanoveného počtu žáků), skupiny zahrnují žáky všech úrovní, pracují se stejným rozsahem učiva.

Obsahové vymezení: Obsahem předmětu je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Cizí jazyk a příslušných tematických okruhů průřezových témat Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Důraz je kladen na komunikační schopnosti žáků, schopnost dorozumět se a konverzovat, porozumět čtenému i slyšenému v rozsahu přiměřeném věku a schopností žáků. Gramatická část je podřízena rozvoji komunikačních dovedností a přizpůsobena znalostem vycházejícím z českého jazyka (slovní druhy, mluvnické kategorie podstatných jmen, přídavných jmen, sloves). Žáci jsou v přiměřeném rozsahu seznamováni i s reáliemi anglicky mluvících zemí.

Vzdělávací cíle:

- poskytnout žákům základ slovní zásoby a běžných konverzačních frází
- budovat čtenářské dovednosti na jednoduchých textech
- osvojovat si psaní anglických slov
- základy gramatiky jsou podávány s ohledem na dětské chápání

Formy a metody práce: podle charakteru učiva a stanoveného cíle

- frontální výuka s využitím didaktických pomůcek
- práce ve dvojicích
- skupinová práce
- projektové vyučování

Mezipředmětové vztahy: český jazyk, matematika, prvouka, vlastivěda, přírodověda, výtvarná výchova, hudební výchova

Zařazení průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj:

- Rozvoj schopností poznávání
 - Sebepoznání a sebepojetí
 - Seberegulace a sebeorganizace
- Sociální rozvoj:
- Poznávání lidí
 - Mezilidské vztahy
 - Komunikace
 - Kooperace a kompetice

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)

- Evropa a svět nás zajímá
- Objevujeme Evropu a svět

Multikulturní výchova (MKV)

- Lidské vztahy

Environmentální výchova (ENV)

- Základní podmínky života
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Vztah člověka k prostředí

Mediální výchova (MEDV)

- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
- Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
- Tvorba mediálního sdělení

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- pochopit důležitost schopnosti komunikovat anglicky pro další studium i pro praktický život
- propojovat probraná témata a jazykové jevy
- samostatně vyhledávat nástroje k odstraňování problémů při komunikaci v angličtině

Kompetence k řešení problémů

- řešit jednoduché problémové situace v cizojazyčném prostředí
- nebát se mluvit anglicky s cizincem
- naučit se opsat obsah myšlenky, chybí-li slovní zásoba

Kompetence komunikativní

- rozumět promluvě i přiměřenému textu v anglickém jazyce
- chápat jednoduchá sdělení v angličtině
- umět formulovat jednoduché myšlenky anglicky
- využívat dovednosti osvojené v anglickém jazyce k navázání kontaktu

Kompetence sociální a personální

- v jednoduchých situacích požádat a poskytnout pomoc, radu
- dodržovat v anglicky mluvícím prostředí zásady slušného chování
- spolupracovat v anglicky hovořící skupině na jednoduchém úkolu

Kompetence občanské

- získat představu o zvycích v anglicky mluvících zemích a porovnávat je se zvyky našimi
- umět srovnávat ekologické a environmentální otázky týkající se anglicky mluvících zemí a České republiky

Kompetence pracovní

- samostatně pracovat s dvojjazyčným a výkladovým slovníkem
- využívat anglického jazyka k získávání informací z různých oblastí

Kompetence digitální

- motivujeme žáky k využívání programů, aplikací a webových stránek pro osvojování slovní zásoby a správné výslovnosti
- vedeme žáky k využívání online aplikací pro seznámení s reáliemi, které se týkají probíraných témat
- vedeme žáky k dodržování zásad bezpečnosti při práci s online aplikacemi a zásad ochrany osobních údajů